

Mandat

Målbilder og strategier for fellesløsninger i offentlig sektor

Innhold

Bakgrunn.....	2
Formålet med felles målbilder og strategier.....	2
Mål for arbeidet	3
Leveranser 2015	4
Del 1: Visjon og målbilder for digitalisering av offentlig sektor. Avleveres juni 2015.	4
Del 2: Handlingsplan for realisering av målbildene. Avleveres november 2015.	4
Rammer for arbeidet	5
Målgrupper og interessenter	5
Tilnærming og avgrensninger	5
Gjennomføring	6
Framdriftsplan.....	6
Organisering	7
Budsjett	7
Ressursbehov og bemanning	7
Økonomi.....	7

Bakgrunn

På bakgrunn av rapportene fra arbeidsgruppe Veikart som ble presentert for SKATE i februar og juni 2014, besluttet SKATE i møte 17. september at arbeidsgruppen skulle utarbeide mandat for en prosess hvor man utarbeider felles målbilder og strategier for en helhetlig videreutvikling av fellesløsninger, til støtte for SKATEs rolle i styringen av dette arbeidet i offentlig sektor.

SKATEs bestilling var følgende:

Som følge av at SKATE vil ta et strategisk styrende ansvar for felles infrastruktur og løsninger, har SKATE behov for å konkretisere hvordan de nasjonale fellesløsningene og komponentene skal videreutvikles basert på brukernes behov (innbyggere og virksomheter) og en helhetlig tilnærming i offentlig sektor.

Konkret:

- Arbeidsgruppa bes utarbeide forslag til mandat og prosjektbeskrivelse (jf prosjektveiviseren) for en felles prosess med sikte på å konkretisere målbilder og strategier for videreutviklingen av nasjonale fellesløsninger og –komponenter, basert på brukernes behov og en helhetlig tilnærming på tvers i offentlig sektor. Forslaget fremmes til SKATEs første møte i 2015.

En slik felles prosess skulle ta utgangspunkt i behov, inkludere arkitekturmålbilder, og samspille med øvrige styringslinjer og strategiprosesser rundt felleskomponentene og sentrale fellesløsninger. Det ble presisert at man skal avgrense arbeidet mot **fellesskapets behov og de problemstillingene som er viktigst**, og tilstrede en **trinnvis gjennomføring** av utviklingsarbeidet. Alle tiltak må ivareta behovet for **helhet og sammenheng** i løsningsvalgene. Felles mål og strategier er en vesentlig forutsetning for dette.

Det ble forventet at det både i mandatene og i planene for det videre arbeidet tydelig fremgår hvordan behovet for felles styring og koordinering ivaretas, samt alle kompetanse- og ressurs behov for å gjennomføre arbeidet. Relevante interessenter skal trekkes inn i arbeidet der det er naturlig.

Formålet med felles målbilder og strategier

Felles målbilder og strategier for drift, forvaltning og videreutvikling av felles løsninger tjener flere formål.

På **politisk og overordnet nivå** vil disse tydeliggjøre i hvilken retning og på hvilken måte offentlig sektor skal utvikle seg, og gjennom dette forenkle, effektivisere og bidra til økt tempo i digitaliseringen av tjenester i offentlig sektor. Like viktig er å muliggjøre at tjenestene kan samvirke på en god måte, slik at **brukerne** opplever at de møter en offentlig sektor som samarbeider, deler nødvendig informasjon og koordinerer seg i mellom.

SKATE anser disse formålene som hovedpremisses for det videre arbeidet, som også leder fram til og begrunner den **helhetlige tilnærmingen** som ligger til grunn for alt videre arbeid i regi av SKATE- og veikartarbeidet.

På **sektor- og virksomhetsnivå** – for den enkelte etatsleder – vil disse tydeliggjøre hvilke fellesløsninger som vil være reelt tilgjengelig som byggeklosser for bruk av virksomheten i sin videreutvikling av egne løsninger. Dette gjelder samtlige virksomheter i offentlig sektor, i egenskap av deres rolle som **tjenesteeiere** og ansvarlig for utvikling av digitale tjenester for sine brukere, så vel som en optimal infrastruktur for egen virksomhet. Reelt tilgjengelig omfatter ikke bare at tekniske løsninger er på plass, men også et garantert og godt nok tjenestenivå.

For de virksomhetene som i tillegg til å være tjenesteeier også er en **forvalter av fellesløsninger**, vil disse felles målbildene og strategiene tydeliggjøre hvilke krav og forventninger fellesskapet har til faktisk videreutvikling av løsningene, så vel som til virksomhetens prosesser og rutiner i egenskap av denne rollen.

Endelig vil disse **tydeliggjøre ovenfor bevilgende myndigheter** hvilke krav og forventninger den enkelte tjenesteeier og forvalter av fellesløsninger opererer under, og følgelig kunne inngå som ett av grunnlagene i sektor- og etatsstyringen og de årlige budsjettprosessene.

Mål for arbeidet

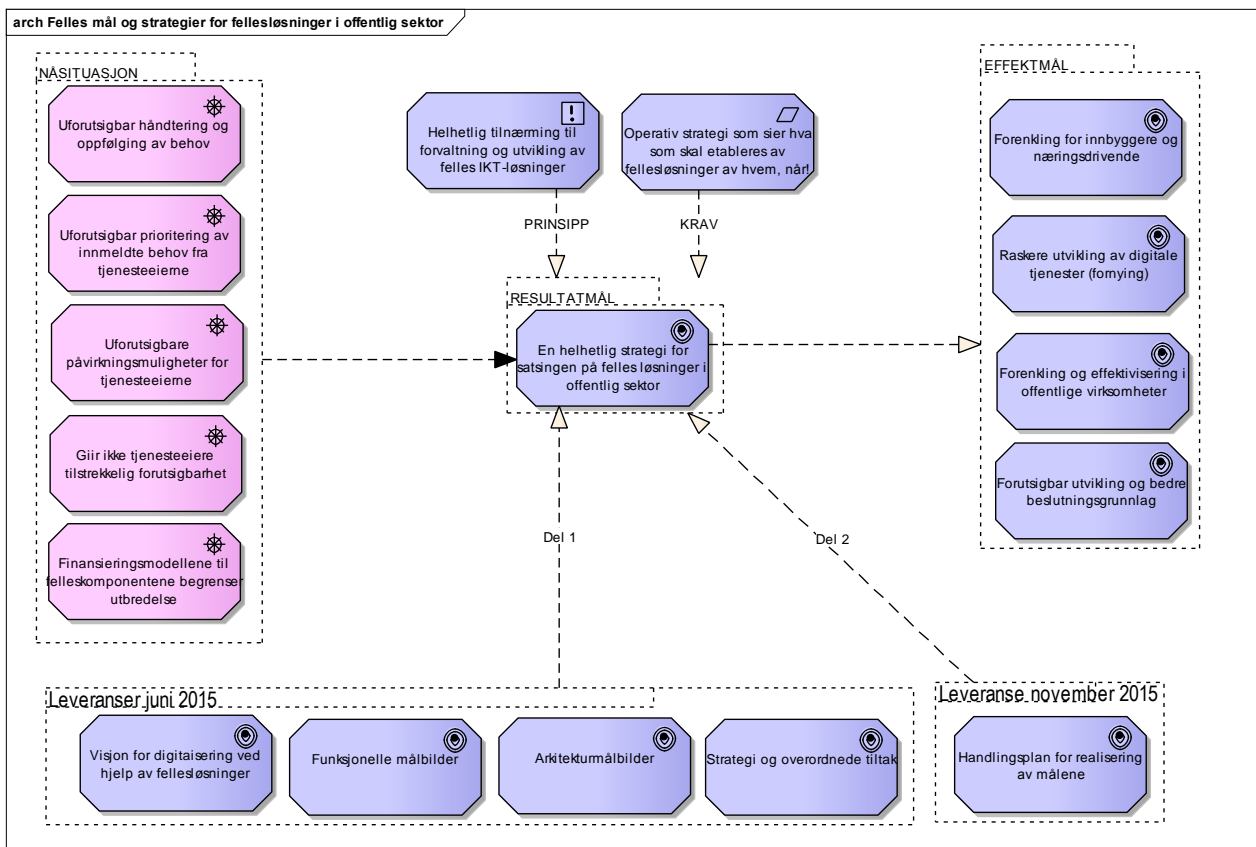
Resultatmålet for arbeidet er omforente **felles målbilder og en helhetlig strategi for satsinger på felles løsninger i offentlig sektor.**

Dette resultatmålet omfatter flere *leveranser*. Det blir fire leveranser til juni 2015, hhv **visjon** for digitaliseringen ved hjelp av fellesløsninger, **funksjonelle målbilder og arkitekturmålbilder**, samt **strategier og overordnede tiltak** for å realisere disse målbildene. På bakgrunn av behandlingen i SKATE i juni, vil det i andre halvår bli jobbet videre med disse, fram til en **handlingsplan for realisering av målbildene**, som vil bli fremmet som en leveranse for SKATE i november 2015.

Målbildene og strategiene skal utarbeides med en *helhetlig tilnærming* som *prinsipp* for arbeidet, og det er et *krav* av disse skal være en *operativ strategi* som sier hva som skal etableres av fellesløsninger, av hvem, og når.

Målbildene og strategiene som beskrives skal svare på de utfordringene som er identifisert ved *nåsituasjonen*, i veikartarbeidet og andre kunnskapsgrunnlag. Endelig vil de felles målbildene og strategiene som blir utarbeidet, når de er utarbeidet og blir fulgt opp av virksomheter og myndigheter i henhold til den felles handlingsplanen, bidra til at offentlig forvaltning oppnår en del gevinster som kan defineres som *effekt mål* for dette arbeidet.

Figuren under illustrerer overnevnte mål for arbeidet og sammenhengene mellom disse.

Figur 1: Målene for arbeidet og sammenhenger mellom disse

Leveranser 2015

I dette mandatet beskrives de leveransene som er planlagt på kort sikt, dvs i 2015. Disse vil bli fremmet for SKATE i to deler, til SKATE-møtene i juni og i november.

Del 1: Visjon og målbilder for digitalisering av offentlig sektor. Avleveres juni 2015.

Denne delen omfatter fire leveranser:

- **Visjon** for digitaliseringen ved hjelp av felles løsninger.
Visjonen beskriver ønsket fremtid. Den omfatter målgruppene innbyggere, private virksomheter, og offentlig forvaltning. Den skal være kort, vise retningen på digitaliseringen, lett forståelig, og enkel å kommunisere.

I forlengelsen av visjonen utarbeides mer konkrete målbilder, som beskriver ønsket framtidig situasjon for fellesløsningene i offentlig sektor. Det utarbeides to typer målbilder:

- Felles **funksjonelle målbilder** på tvers i offentlig forvaltning.
Disse skal vise sammenhengen mellom brukerbehovene (innbygger og private virksomheter) og hvordan nasjonale fellesløsninger benyttes for å realisere en framtidig situasjon. Dette skal konkretiseres gjennom noen utvalgte «brukerreiser», med utgangspunkt i tverrgående tjenester som benytter eller har behov for nasjonale fellesløsninger. Som målbilder skal de være lette å forstå, og samtidig gi retning for de overordnede arkitekturmålbildene (se under), som beskriver målbildene fra andre perspektiver.
- Overordnede **arkitekturmålbilder** for offentlig sektor.
En felles arkitektur for offentlig sektor bør sikre at digitale løsninger baseres på felles løsninger, standarder og gjenbruk av data. De overordnede arkitekturmålbildene skal med bakgrunn i brukerbehovene beskrive blant annet arbeidsprosesser, tjenesteproduksjonen, felles funksjonelle løsninger og –komponenter og registre og grunndata. Arkitekturmålbildene skal være avgrenset til et strategisk og overordnet nivå. Målbildene skal beskrive både ønsket tilstand 5 - 10 år fram i tid, og sentrale mellomtrinn (transisjoner) på veien dit. Som en del av arbeidet skal sentrale begreper defineres, og knyttes til målbildene.

Visjonen og målbildene forteller hvor vi skal. Siste del av leveransen i juni vil skissere hvilke strategier og overordnede tiltak man kan treffe for å komme dit.

- **Strategier og overordnede tiltak**
Det skal gjennomføres en analyse av hva som er gapet mellom dagens situasjon og de målbildene som er beskrevet. På bakgrunn av denne vil aktuelle strategier og overordnede tiltak bli identifisert og skissert.

Del 2: Handlingsplan for realisering av målbildene. Avleveres november 2015.

På bakgrunn av behandlingen i SKATE i juni, vil det i andre halvår bli jobbet videre med strategier og overordnede tiltak, fram til en strategisk og overordnet handlingsplan for realisering av målbildene. Her vil overordnede tiltak være lagt ut i tid, og de ulike betingelser for, konsekvenser av og effekter av tiltakene vil være beskrevet.

Første skisse til handlingsplan vil bli presentert i september, mens selve leveransen fremmes i november.

Handlingsplanen skal omfatte de mest sentrale tiltakene for realisering av målbildene. Den skal også kunne omfatte andre sentrale felles tiltak, som oppdatering av de felles arkitekturprinsippene.

Rammer for arbeidet

Målgrupper og interessenter

Resultatene av arbeidet skal fremmes for SKATE, slik at viktigste målgruppe er deltakerne i SKATE. Det er viktig at disse får et godt grep om de mål og strategier som dette arbeidet vil foreslå for fellesløsningene.

En annen målgruppe er ulike linje- og prosjektledere hos sentrale tjenesteeiere både i og utenfor SKATE. Det er viktig at resultatene formidles på en slik måte at flest mulig i denne gruppen kan forholde seg til de mål og strategier som foreslås og etter hvert besluttes.

En tredje målgruppe vil være ansvarlige departementer og i noen tilfeller politisk ledelse. Det siste avhenger av om det kommer forslag som vil kunne gi innspill til politikktutforming. Ansvarlige departementer vil ha sterk interesse i hvordan fellesløsningene tenkes videreutviklet i fremtiden.

Prosjektet skal gjøre egen interessentanalyse.

Tilnærming og avgrensninger

Utover dette vil det bli lagt følgende rammer for arbeidet:

- **Fokus på nasjonale fellesløsninger og –komponenter**

Veikartarbeidet har fokus på nasjonale fellesløsninger og –komponenter i offentlig sektor, da avgrenset mot sektor- og virksomhetsspesifikke løsninger og komponenter som tilligger den enkelte sektor og virksomhet. Følgelig vil arbeidet først og fremst dreie seg om nasjonale fellesløsninger, men man må da også vurdere om eksisterende fellesløsninger i sektorer eller i enkeltvirksomheter bør og kan være fellesløsninger for andre sektorer og virksomheter. Man må også se på EU- og internasjonale løsninger, så vel som sektor- og virksomhetsspesifikke løsninger med potensiale til å bli nasjonale fellesløsninger. Det vil tidlig bli utarbeidet et felles begrepsapparat og definisjoner slik at man kan tydeliggjøre denne og andre avgrensninger.

- **Samspill med andre strategi- og styringsprosesser**

Ved oppstart av arbeidet må det avklares eventuelle bidrag inn i og grensesnitt mot prosessen som skal utarbeide **regjeringens strategi for felleskomponenter og SKATE**. Arbeidet skal også samordnes med gjeldende **strategier og utviklingsplaner for felleskomponentene**, ved at den enkelte forvalter bringer inn egne strategier og annet relevant materiale som del av utgangspunktet for arbeidet.

- **Helhetlig tilnærming**

Også dette arbeidet skal bygge på den helhetlige tilnærmingen som ligger til grunn for alt veikartarbeidet, både når det gjelder å ivareta brukernes behov, og i utformingen av løsninger. Den helhetlige tilnærmingen skal ivaretas i to dimensjoner: 1) Det skal være en tydelig sammenheng og forankring mellom brukernes behov og de digitale tjenestene og løsningene som tilbys, og 2) Løsningsvalgene være styrt av en felles arkitektur og underlegges felles prinsipper for utforming slik at behovet for samspill og gjenbruk ivaretas.

- **Samspill med andre relevante tiltak**

Leveransene fra andre relevante tiltak skal innarbeides i målbildene og strategiene. Ved oppstart gjelder dette de tre foranlysene Informasjonsforvaltning og –utveksling og Kontaktinformasjon og fullmakter for virksomheter og Fullmakter for innbyggere. Videre skal det vies spesiell oppmerksomhet til alt arbeid relatert til data- og registerforvaltning, herunder eventuelt arbeid med og rundt grunndataregistrene, for eksempel som følge av arbeidet rundt kommunereformen eller andre tiltak.

Gjennomføring

Framdriftsplan

Milepæler

- Oppstart: medio februar 2015
Umiddelbart etter beslutning om iverksetting
- Første leveranse til SKATE: SKATE-møtet 24. juni
Del 1: Visjon og målbilder for digitalisering av offentlig sektor
- Andre leveranse til SKATE: SKATE-møtet 23. september
Første skisse til tiltak og forslag til prioritering av disse
SKATE-møtet 25. november
Del 2: Handlingsplan for realisering av målbildene

Hovedaktiviteter

Hovedaktivitet \ Måned	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Oppstart og innledende aktiviteter											
Detaljplanlegging											
Interessentanalyse											
Beslutte målbilder som skal konkretiseres											
Utarbeide visjon og målbilder											
Utarbeide visjon											
Felles funksjonelle målbilder											
Overordnede arkitekturmålbilder											
Strategiske og overordnede tiltak											
GAP-analyse											
Identifisere og skissere tiltak											
Ferdigstille del 1 Visjon og målbilder											
Produsere rapport og saksframlegg											
Konkretisere strategier og tiltak											
Initielle vurderinger											
Produsere og ferdigstille tidlig-leveranse til SKATE-møtet i september											
Ferdigstille del 2 Handlingsplan for realisering av målbildene											
Ferdigstille vurderinger											
Produsere og ferdigstille sluttleveranse til SKATE-møtet i november											

Figur 2: Hovedaktiviteter 2015

Organisering

Det legges til grunn at prosjektorganisasjonen for dette tiltaket skal være likt som for de øvrige tiltakene i veikartarbeidet som iverksettes første halvår 2015. Se saksframlegg for beskrivelse av denne.

Prosjektledelsen ivaretas av Difi. Øvrige deltakere i prosjektgruppen forutsettes alle å delta i kjernegruppen, og dermed bidra inn i arbeidet med dokumentasjon og andre leveranser. Difi/sekretariatet og arbeidsgruppe Veikart ivaretar koordinering mellom dette og andre tiltak, og saksforberedelser til Skate.

Budsjett

Ressursbehov og bemanning

Alle Skatevirksomhetene vil delta i arbeidet, og det er avgitt ressurser fra hver virksomhet i det omfang hver etat anser nødvendig for å ivareta egne interesser og bidra inn i arbeidet i forventet omfang. Det framgår av tabellen under hva hver virksomhet har avgitt av ressurser. %-tallet er summen av estimert innsats i perioden. 20% tilsvarer én dag i uka. Innsatsen pr virksomhet er for de fleste fordelt på flere deltakere i gruppa.

Ressurstype og bidrag pr virksomhet	Q1	Q2	Q3	Q4
Målbilder og strategier				
Prosjektledelse og -støtte				
Difi	60 %	60 %	60 %	60 %
Kjernegruppe				
Difi	90 %	90 %	90 %	90 %
Brønnøysundregistrene	80 %	80 %	50 %	50 %
Skatteetaten	80 %	80 %	80 %	80 %
Kartverket	40 %	40 %	40 %	40 %
KS - KommIT	60 %	60 %	60 %	60 %
NAV	50 %	50 %	50 %	50 %
Helsedirektoratet	40 %	40 %	40 %	40 %
SSB	60 %	60 %	60 %	60 %
Lånekassen	20 %	20 %	20 %	20 %

Figur 3: Planlagt ressursbruk

Økonomi

Det antas å ikke være behov for midler utover kostnader knyttet til arbeidsmøtene. Det legges til grunn at dette dekkes av Difi over ordinære driftsmidler.